

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 29 mars 1895, kl. 3 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 10, § 20, § 32 mom. 1 och § 33 riksdagsordningen.

I motion, n:o 152, inom Andra Kammaren har herr *O. B. Olsson* i Maglehult hemställt, bland annat, att Riksdagen måtte antaga följande förslag till ändrad lydelse af nedannämnda paragrafer i riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

• § 10.

För den, som blifvit till ledamot i Första Kammaren utsedd, utfärdas vid valförrättningens slut fullmagt i två exemplar, af hvilka det ena öfverlemnas åt den valde och det andra insändes till justitiedepartementet. Fullmagterna, som, när valet verkstälts af landsting, underskrifvas af dess ordförande, med kontrasignation af landstingets sekreterare, och, då valet skett af stad, undertecknas af stadsfullmäktiges ordförande jemte två af dessa fullmäktige, böra hafva följande lydelse:

»I kraft af det riksdagsmannaval, som af N. N. landsting» (»stadsfullmäktige i N. N. stad») »blifvit — — förrättadt, varder N. N. härigenom befullmäktigad att för en tid af nio år från nämnda dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare.» Ort och tid.

§ 20.

För den, som blifvit utsedd till ledamot i Andra Kammaren, utfärdas ofördröjligen fullmägt i två exemplar, underskrifna för valkrets å landet af domhafvanden, för stad, som ensam sänder riksdagsman, af stadens magistrat och för valkrets, som består af flera städer, af den magistrat, som valet slutligen handlagt; och skall det ena exemplaret öfverlemnas åt den valde och det andra insändas till justitiedepartementet. Fullmagterna böra hafva följande lydelse:

»Vid riksdagsmannaval, som den — — — hållits i N. N. domsaga» (»N. N. valdistrikt af N. N. domsaga») eller »i N. N. stad» (»städer»), »har N. N. blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 januari nästkommande år» (eller om valet hållits till följd af Konungens förordnande om nya val eller om riksdagsman eljest afgått, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit: »för tiden till den 1 januari år — —»), »hvarom detta länder till bevis och fullmägt.» Ort och tid.

§ 32.

1. Innan Riksdagen sammanträder, företages inför chefen för justitiedepartementet eller den Konungen i hans ställe förordnar, i närvaro af tre bland fullmäktige i Riksgäldskontoret, granskning af de till justitiedepartementet inkomna, för Riksdagens ledamöter utfärdade fullmagter. Denna granskning, som har till föremål att undersöka, huruvida fullmakterna blifvit i föreskrifven form utfärdade, skall vara fulländad sist å dagen före Riksdagens början.

§ 33.

1. Så snart Riksdagen sammanträdt och berättelse om förloppet af den i mom. 1 af näst föregående paragraf föreskrifna granskning blifvit af chefen för justitiedepartementet, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad kamrarne, hvar i hvad dess ledamöter angår, väljer hvardera kammaren bland sina ledamöter talman samt en förste och en andre vice talman.

2. Innan talmän blifvit valde, föres i hvardera kammaren ordet af den derstädes närvarande ledamot, som de flesta riksdagar bevisat, och, der två eller flere ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den af dem, som är till lefnadsåren äldst.

3. Vid samtidigt förfall i en af Riksdagens kamrar för både talman och vice talman utses, på sätt vid val af talman eger rum, en af kammarens öfrige ledamöter att tjenstgöra såsom talman för tillfället.

Utskottet får till en början erinra, att utskottet i sitt utlåtande n:o 4 redan afgifvit yttrande öfver ifrågavarande motion, i hvad den afser ändring af gällande bestämmelser rörande talmansbefattningarne vid Riksdagen, samt att utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan om bifall till motionärens förslag i berörda hänseende af båda kamrarne afslagits.

I afsigt att åstadkomma tidsbesparing och förenkling uti riksdagsarbetet framlade konstitutionsutskottet uti afgifvet utlåtande vid 1893 års riksdag förslag till åtskilliga grundlagsändringar, deribland jemväl de af motionären nu föreslagna förändringar af riksdagsordningens föreskrifter rörande riksdagsfullmagters utfärdande och granskning. Härom anförde utskottet följande:

»Enligt gällande bestämmelse skola vid Riksdagens början de, som blifvit till riksdagsmän valde, första gången de efter valet inställa sig vid Riksdagen, inför chefen för justitiedepartementet uppvisa sina fullmagter till granskning. Vid de Riksdagar under de närmast förflutna tjugu åren, för hvilka nya val af Andra Kammarens samtliga ledamöter egt rum, har resultatet af nämnda granskning, som enligt föreskriften i § 32 riksdagsordningen skall inom tre dagar från Riksdagens början vara fullbordad, icke meddelats kammaren förr än å andra dagen — vid ett par riksdagar till och med först å tredje dagen — efter Riksdagens början och vid öfriga riksdagar har berättelse om förloppet af granskningen i allmänhet afgifvits dagen efter den, då Riksdagen sammanträdt. För riksdagsarbetet vore det alltså en ganska beaktansvärd vinst, om fullmagtsgranskningen kunde verkställas och vara fullbordad redan innan Riksdagen sammanträder; och som detta lätteligen kan ske på det sätt, att fullmagterna af vederbörande valförrättare insändas till justitiedepartementet för att redan före Riksdagens början der vara tillgängliga för granskning, vill utskottet till Riksdagens pröfning framlägga förslag till ändring af riksdagsordningen i denna rigtning. Härvid får utskottet anmärka att, då det torde vara i sin ordning, att den till riksdagsman valde erhåller ett exemplar af fullmagten, utskottet ansett fullmagt för riksdagsman böra utfärdas i två exemplar, af hvilka ofördrojligen det ena skall öfverlemnas åt den valde och det andra insändas till justitiedepartementet.

Vid den ändring af § 33 riksdagsordningen, som ett antagande af nämnda förslag lärer hafva till följd, torde i stället för hvad i para-

grafen föreskrifvits derom, att kamrarne skola genom särskilda deputationer hos Konungen begära talman och vice talman, böra bestämmas, att Konungen, sedan Riksdagen sammanträdt och berättelse om förloppet af fullmagtsgranskningen meddelats kamrarne, omedelbarligen skall för hvardera kammaren låta tillkännagifva hvilka bland dess ledamöter förordnats till talman och vice talman.»

Det af utskottet i öfverensstämmelse härmed framställda ändringsförslag blef vid förutnämnda riksdag antaget såsom hvilande för vidare grundlagsenlig behandling, men då förslaget vid 1894 års riksdag förekom till slutlig behandling, blef detsamma af båda kamrarne förkastadt tillika med öfriga i samband dermed föreliggande ändringsförslag, hufvudsakligen på grund af framställda anmärkningar mot den förändring, som föreslagits i afseende å tiden för lagtima riksdags början.

Med hänsyn till detta förhållande och då utskottet såväl i afseende å lämpligheten af de föreslagna förändringarna i fråga om riksdagsfullmacters utfärdande och granskning som angående obehöfligheten af den nu föreskrifna ceremonien för Riksdagens kamrar att genom deputationer uppvakta Konungen för att begära talmän och vice talmän, hyser samma uppfattning som konstitutionsutskottet vid 1893 års riksdag, tvekar utskottet ej att ånyo tillstyrka antagandet af det då uti ifrågavarande hänseenden framlagda förslag, hvilket utskottet nu finner vara lämpligast att förelägga Riksdagens pröfning utan samband med öfriga uti förevarande motion i samma syfte framställda ändringsförslag.

Beträffande detaljerna uti förslaget i fråga har utskottet icke någon annan anmärkning att göra, än att enligt den föreslagna lydelsen af § 32 mom. 1 riksdagsordningen bestämmelse saknas om granskning af fullmakt, som under pågående riksdag inkommer. Uti ett tillägg till nämnda moment torde därför böra föreskrifvas, att granskning af sådan fullmakt genast skall verkställas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då den förändrade lydelse af § 95 regeringsformen, som vid 1894 års riksdag antagits och af Konungen gillats, torde påkalla jemväl den ändring af § 33 riksdagsordningen, att bland de i dess andra stycke omförmälda §§ inskjutes § 92, får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte, i anledning af herr Olssons motion i förevarande delar, antaga följande förslag till ändrad lydelse af § 10, § 20, § 32 mom. 1 och § 33 riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

§ 10.

(Nuvarande lydelse:)

För den, som blifvit till ledamot i Första Kammaren utsedd, utfärdas vid valförrättningens slut fullmägt, som, när valet verkstälts af landsting, underskrifves af dess ordförande, med kontrasignation af landstingets sekreterare, och, då valet skett af stad, undertecknas af stadsfullmäktiges ordförande jemte två af desse fullmäktige. Fullmagterne böra hafva följande lydelse:

»I kraft af — — —
(lika med motstående lydelse) — — — — —.»
Ort och tid.

(Föreslagen lydelse:)

För den, som blifvit till ledamot i Första Kammaren utsedd, utfärdas vid valförrättningens slut fullmägt i två exemplar, af hvilka det ena öfverlemnas åt den valde och det andra insändes till justitiedepartementet. Fullmagterne, som, när valet verkstälts af landsting, underskrifvas af dess ordförande, med kontrasignation af landstingets sekreterare, och, då valet skett af stad, undertecknas af stadsfullmäktiges ordförande jemte två af desse fullmäktige, böra hafva följande lydelse:

»I kraft af det riksdagsmannaval, som af N. N. landsting (stadsfullmäktige i N. N. stad) blifvit den — — förrättadt, var der N. N. härigenom befullmäktigad att för en tid af nio år från nämnde dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare.»
Ort och tid.

§ 20.

(Nuvarande lydelse:)

För den, som blifvit utsedd till ledamot i Andra

(Föreslagen lydelse:)

För den, som blifvit utsedd till ledamot i An-

Kammaren, utfärdas ofördröjligen fullmägt, underskrifven för valkrets å landet af domhafvanden, — för stad, som ensam sänder riksdagsman, af stadens magistrat, — och för valkrets, som består af flera städer, af den magistrat, som valet slutligen handlagt. Fullmagterne böra hafva följande lydelse:

»Vid riksdagsmannaval — — — (lika med motstående lydelse) — — —.» Ort och tid.

dra Kammaren, utfärdas ofördröjligen fullmägt *i två exemplar, underskrifna* för valkrets å landet af domhafvanden, för stad, som ensam sänder riksdagsman, af stadens magistrat, och för valkrets, som består af flera städer, af den magistrat, som valet slutligen handlagt; *och skall det ena exemplaret öfverlemnas åt den valde och det andra insändas till justitiedepartementet.* Fullmagterne böra hafva följande lydelse:

»Vid riksdagsmannaval, som den — — hållits i N. N. domsaga» (»N. N. valdistrikt af N. N. domsaga») eller »i N. N. stad» (»städer»), »har N. N. blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammarer för en tid af tre år, räknade från och med den 1 januari nästkommande år» (eller om valet hållits till följd af Konungens förordnande om nya val eller om riksdagsman eljest afgått innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit: »för tiden till den 1 januari år — —»), »hvarom detta länder till bevis och fullmägt.» Ort och tid.

§ 32.

(Nuvarande lydelse:)

1. Den, som blifvit till riksdagsman vald, skall, första gången han efter valet till riksdag sig inställer, inför chefen för justitiedepartementet, eller den Konungen i hans ställe förordnar, sin fullmägt till granskning uppvisa å den dag Riksdagen sammanträder eller, om riksdagsman senare sig inställer, så snart derefter ske kan. Denna granskning, som skall ske i närvaro af tre bland fullmäktige i rikets bank och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret, har till föremål att undersöka, huruvida fullmagterne blifvit i föreskrifven form utfärdade, och skall vid den riksdag, för hvilken nya val af begge kamrarnas eller enderas samtliga ledamöter egtrum, vara inom tre dagar fulländad, men vid andra riksdagar samma dag, då fullmagterne uppvisas.

(Föreslagen lydelse:)

1. *Innan Riksdagen sammanträder, företages inför chefen för justitiedepartementet, eller den Konungen i hans ställe förordnar, i närvaro af tre bland fullmäktige i rikets bank och tre bland Fullmäktige i Riksgäldskontoret granskning af de till justitiedepartementet inkomna, för Riksdagens ledamöter utfärdade fullmagter.* Denna granskning, som har till föremål att undersöka, huruvida fullmagterne blifvit i föreskrifven form utfärdade, *skall vara fulländad sist å dagen före Riksdagens början. Inkommer fullmägt efter Riksdagens början, skall granskning deraf genast verkställas.*

§ 33.

(Nuvarande lydelse:)

Så snart fullmagterne undergått den i mom. 1 af nästföregående § föreskrifna granskning samt

(Föreslagen lydelse:)

Så snart Riksdagen sammanträdt och berättelse om förloppet af den i mom. 1 af nästföregående § före-

berättelse om förloppet der-
vid blifvit af chefen för ju-
stitie-departementet, eller
den i hans ställe förordnad
är, meddelad kamrarna,
hvar i hvad dess ledamöter
angår, begäre hvardera
kammaren ofördröjligen
hos Konungen, medelst
deputation, talman och vice
talman, dem Konungen då
för hvardera kammaren,
bland dess ledamöter, ut-
nämner.

Då i något af de fall,
som i 91, 93 och 94 §§
regeringsformen omförmä-
las, Riksdagen på de i
samma grundlags 95 §
nämnde vederbörandes kal-
lelse sammanträder, eger
hvardera kammaren att,
inom sig, välja talman och
vice talman.

Innan talmän äro för-
ordnade eller valde, efter
thy ofvan sägs, föres i
hvardera kammaren ordet
af den derstädes närvarande
ledamot, som de flesta riks-
dagar bevistat, och, der två
eller flere ledamöter i lika
många riksdagar deltagit,
den af dem, som är till
lefnadsåren äldst.

Stockholm, den 28 mars 1895.

På utskottets vägnar:

A. V. LJUNGMAN.

skrifna granskning blifvit
af chefen för justitie-
departementet, eller den i
hans ställe förordnad är,
meddelad kamrarna, hvar
i hvad dess ledamöter an-
går, låte Konungen för hvar-
dera kammaren tillkänna-
gifva hvilka bland dess leda-
möter förordnats till talman
och vice talman.

Då i något af de fall,
som i 91, 92, 93 och 94 §§
regeringsformen omförmä-
las, Riksdagen på de i
samma grundlags 95 §
nämnde vederbörandes kal-
lelse sammanträder, eger
hvardera kammaren att,
inom sig, välja talman och
vice talman.

Innan talmän äro för-
ordnade eller valde, efter
thy ofvan sägs, föres i
hvardera kammaren ordet
af denderstädes närvarande
ledamot, som de flesta riks-
dagar bevistat, och, der två
eller flere ledamöter i lika
många riksdagar deltagit,
den af dem, som är till
lefnadsåren äldst.

af herr *Nyström*.

Reservation

Herr *Bergius* har begärt att här få antecknadt, att han af sjukdom varit förhindrad att deltaga i detta ärendes behandling inom utskottet.

Herr *Alin* har äfven tillkännagifvit, att han icke öfvervarit ärendets handläggning i utskottet.